

Broj/Број: 03/11-05-194/08
Sarajevo/Сарајево: 13.5.2008.godine

**IZVJEŠTAJ
O UČEŠĆU STALNE DELEGACIJE PSBiH U PSOSCE-A U NADGLEDANJU IZBORA U
REPUBLICI SRBIJI,
održanim 11. maja 2008.**

Šef Stalne delegacije PSBiH u PSOSCE-a Branko Zrno i sekretar Stalne delegacije Jelena Rajaković učestvovali su u procesu nadgledanja parlamentarnih izbora u Srbiji, održanim 11. maja 2008. Prema do sada objavljenima rezultatima, na srbijanskim parlamentarnim izborima pobijedila je koalicija " Za evropsku Srbiju"-Boris Tadić, sa 38,7% glasova, i tako osigurala 103 skupštinska mandata. Slijede:

Srpska radikalna stranka sa osvojenih 29, 1 % glasova i 77 skupštinskih mandata
Demokratska stranka Srbije- Nova Srbija- Vojislav Koštunica- 11,3% glasova , 30 mandata.
Socijalistička stranka Srbije-PUPS Jedinstvena Srbija – 7,9% glasova, 20 mandata.
Liberalno demokratska partija- Čedomir Jovanović- 5,2% glasova i 13 mandata
Mađarska koalicija – Istvan Pastor – 1,8% glasova i 4 mandata
Bošnjačka lista za evropski Sandžak- dr. Sulejman Ugljanin- 0,8 % glasova i 2 mandata
Koalicija Albanaca Preševske doline- 0,5% glasova i 1 mandat.

Međunarodnu misiju za posmatranje izbora na teritoriji Srbije činili su predstavnici PS Vijeća Evrope, PS OSCE-a i ODIHR-a.

Ukupno 11 međunarodnih grupa posmatrača dobilo je akreditaciju od Republičke izborne komisije za posmatranje ovih izbora. Nevladina organizacija Centar za slobodne izbore i demokratiju (CESID) rasporedio je najveću grupu domaćih posmatrača (oko 2.000). Kao i na prethodnim izborima, on je također bio angažiran na provođenju kampanje „Izađi i glasaj“ širom zemlje i na osiguravanju tabelarnog prikaza uzoraka paralelnog glasanja.

U petak, **9. maja 2008.**, za strane posmatrača su organizirani sastanci, na kojima su se obraćali predstavnici stranaka koje su učestvovala na izborima, šefovi međunarodne posmatračke misije i predstavnici međunarodnih organizacija koje imaju svoje misije u Srbiji.

Nakon toga prisutnima se obratila predsjednica Republičke izborne komisije Sonja Brkić.

U subotu, **10. maja 2008.** članovi Međunarodne misije za posmatranje izbora na teritoriji Srbije susreli su se s predstavnicima CESID-a (Centar za slobodne izbore i demokratiju), predstavnicima civilnog društva i predstavnicima medija.

U nedjelju, 11. maja 2008., u 7 sati , otvorena su birališta na kojima je ukupno 6 miliona i 749 688 hiljada birača upisanih u biračke spiskove trebalo da izabere 250 poslanika za Narodnu skupštinu Republike Srbije.

Ukupno 250 poslanika za Narodnu skupštinu Republike Srbije bira se na četiri godine na osnovu proporcionalnog sistema u okviru jedinstvene izborne jedinice. Mandati se raspodjeljuju registriranim izbornim listama koje pređu prag od pet procenata glasova birača koji su glasali.

U postupku koji je obuhvatio veliki broj lista, Republička izborna komisija (RIK) registrirala je 22 izborne liste političkih stranaka i koalicija. Među njima je bilo deset izbornih lista stranaka nacionalnih manjina.

Republička izborna komisija formirala je 8.245 redovnih biračkih mjesta, plus 279 biračkih mesta u pet okruga na Kosovu. Interno raseljena lica (IRL) s Kosova glasala su na 157 posebnih biračkih mjesta; 16 od tih mjesta bilo je na Kosovu.

Delegacija PSBiH raspoređena je na birališta u u Novom Sadu i Rumi.

Na biralištima (ukupno 17 biračkih mijesta) koja su nadgledali članovi delegacije PSBiH nisu uočene nepravilnosti.

Svoja zapažanja članovi delegacije PSBiH, kao i podatke prikupljene na biralištima, unijeli su u posmatračke formulare koji su predati Sekretarijatu PSOSCE-a.

Nakon izbora, **12.maja.2008.**, održan je sastanak stranih posmatrača (PSOSCE i PSVE) na kojem je zaključeno da su izbori, generalno, bili dobro organizirani. Misija PSOSCE-a zaključila je da je ostvarena odlična saradnja sa srpskim vlastima i zvaničnicima Republičke izborne komisije, te da nije bilo nikakvih ograničenja prema raspoređivanju posmatrača bilo gdje u zemlji.

U Izvještaju Međunarodne misije za posmatranje izbora navedeno je da su prijevremeni parlamentarni izbori u Srbiji protekli u skladu s obavezama koje su usvojene pod okriljem OSCE-a i Vijeća Evrope u pogledu demokratskih izbora, mada je na njih djelimično bila bačena sjenka nekih negativnih aspekata kampanje. Izbori su provedeni profesionalno i u atmosferi povjerenja . Oni su građanima Srbije pružili mogućnost izbora u okviru niza političkih stranaka i koalicija, koje su se energično nadmetale u otvorenoj i generalno mirnoj kampanji.

Veliki broj različitih medija pružao je biračima opsežne informacije o učesnicima na izborima i njihovim kampanjama. Izvještavanje je bilo uglavnom neutralno.

Neki aspekti kampanje prelazili su granice dopustive za demokratsko društvo. Zabilježen je određeni broj prijetnji smrću upućenih visokim zvaničnicima. Ovo je kulminiralo izlaganjem velikog broja postera u Beogradu koji su mogli biti protumačeni kao pozivanje na ubistvo najviših državnih zvaničnika. Nakon toga, javni tužilac dao je nalog za pokretanje istrage u ovom slučaju.

RIK je svoje obaveze obavljao kolegijalno i profesionalno. Zastupljenost političkih stranaka i koalicija koje učestvuju na izborima, na svim nivoima izborne administracije, doprinijela je povjerenju u ovaj postupak. Ipak, u nekoliko slučajeva, RIK je u svojim odlukama ispoljio određenu dozu nedosljednosti, a bilo je slučajeva kada su propisi koje je RIK usvojio prevazilazili zakonske odredbe.

Uprkos tome što to predstavlja zakonski uslov i što je RIK to posebno zahtijevao, Narodna skupština nije formirala nadzorni odbor zadužen za praćenje i nadzor predizborne kampanje na medijima, ostavljajući time prazninu u postupku rješavanja mogućih prigovora u vezi s kampanjom i medijima.

Glasanje i prebrojavanje glasačkih listića obavljeno je profesionalno i u mirnoj atmosferi. Saradnja između članova biračkih odbora bila je dobra.

Zabilježeno je nekoliko slučajeva zajedničkog glasanja članova porodice. Posmatrači su primijetili slučajeve u kojima je bila velika gužva, pogotovo prilikom otvaranja biračkih mjesta i prebrojavanja glasova, što je uglavnom bila posljedica velikog broja članova biračkih odbora.

Zakonski okvir generalno osigurava dobru osnovu za provođenje demokratskih izbora; međutim, neka pitanja u vezi sa postupkom nisu adekvatno regulirana i iziskuju intervenciju RIK-a. Pored toga, i dalje je prisutno nekoliko neriješenih pitanja na koja su OSCE/ODIHR i Venecijanska komisija Vijeća Evrope od ranije ukazivali; naročito, pitanje kontrole koju političke stranke imaju u pogledu naknadne raspodjele mandata, čime se ograničava transparentnost sistema a političkim strankama daje nesrazmjern nivo kontrole nad njihovim kandidatima, ili nedostatak jasnoće odredbi o finansiranju kampanje.

Pored izdavanja akreditacije PS Vijeća Evrope, PSOSCE-a i OSCE/ODIHR-u, RIK je također akreditirao posmatrače Skupštine Zajednice Nezavisnih Država, kao i bilateralne posmatrače Državne dume Ruske Federacije, Ruskog javnog instituta za izbornu pravu, delegacije Interparlamentarne skupštine Zajednice Nezavisnih Država, Centralne izborne komisije Ruske Federacije, Ambasade Slovačke Republike, Ambasade Republike Mađarske, Komunističke partije Ruske Federacije i Omladinskog demokratskog antifašističkog pokreta „Naši“.

Izveštaj pripremila

Sekretar Stalne delegacije PSBiH u PSOSCE -a
Jelena Rajaković

Dostaviti:

- Kolegiju Predstavničkog doma
- Kolegiju Doma naroda
- Komisiji za vanjske poslove Predstavničkog doma
- Komisiji za vanjsku i trgovinsku politiku Doma naroda
- članovima delegacije PSBiH u PSOSCE-a

Kopija: Ministarstvo vanjskih poslova BiH

- **Napomena: Izveštaj odbrio šef Stalne delegacije PSBiH u PSOSCE-a Branko Zrno**